

Asmeninio albumo nuotr.

Kalniečiai - M.K.Čiurlionio viršukalnėje

| 5805 m. aukštį jų užneštas ir įtvirtintas obeliskas

KELIAUTOJAI ĮAMŽINO M.K.Čiurlionio VARDĄ

Iš sudėtingos kalnų ekspedicijos, skirtos mūsų tautos genijaus atminimui įamžinti, nes UNESCO šiuos metus, skirtingai negu Lietuva, paskelbė M.K.Čiurlionio metais, grįžo Lietuvos keliautojų sąjungos surengtos ekspedicijos dalyviai. Jie įkopė į vieną gražiausių lietuvišku vardu pavadintą M.K.Čiurlionio viršukalnę Pamyro pietvakarinėje dalyje ir ten pastatė obeliską su lietuvių menininko atvaizdu. O ištvermingiausi ir geriausiai pasirengę šeši keliautojai šturmo dar vieną - Dariaus ir Girėno - viršūnę.

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Misija įvykdyta sėkmingai

Sugrįžęs su keliautojais į Vilnių ekspedicijos vadovas Lietuvos keliautojų sąjungos pirmininkas Algimantas Jucevičius džiaugiasi, kad žygis pavyko, kad buvo išvengta nelaimingų atsitikimų, nors, kaip paprastai būna sudėtingose kelionėse, kai ką numatytame maršrute teko keisti, ir prakaito, įtampos, tam tikrų nedidelių sveikatos sutrikimų išvengti nepavyko.

Ekspedicijos misija buvo paakinti kuo daugiau žmonių, ypač jaunimo, įkopti į nepaprasto grožio M.K.Čiurlionio viršukalnę ir atnaujinti ten genijui atminti skirtas regalias. Tad dabar ten stovi pusės metro varinių plokščių obeliskas su bareljefu ir viršukalnės pavadinimu lietuvių, anglų ir tadžikų kalbomis bei iškaltomis pirmųjų įkopusiųjų pavardėmis.

A.Jucevičius primena, kad lietuviškais M.K.Čiurlionio, K.Donelaičio bei Lietuvos vardais pavadintų viršukalnių kampelis atsirado 1964 metais. Tada vyko pirmoji mūsų alpinistų ekspedicija, kurios tikslas ir buvo įamžinti mūsų krašto vardą tuometės Tarybų Sąjungos pietvakarių pakraštyje, Afganistano pasienyje, kur, pažvelgus į žemėlapi, atrodo visai netoli Kinija ir Indija. O tai, kad viena iš viršukalnių pakrikštyta mūsų tautos genijaus vardu, tikriausiai lėmė kalniečių grupės, kuriai vadovavo dabartinės Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorius

Juozas Antanavičius, sudėtis - tarp keliautojų buvo ir daugiau muzikų.

Vėliau į šią viršukalnę 1983 metų rugpjūčio mėnesį įkopė A.Jucevičiaus vadovaujama turistų grupė. „Tuomet mes vienoje kalnų perėjoje esančiame akmenų ture palikome M.K.Čiurlionio paveikslą „Pilis. Pasaka“ atviruką, ant kurio parašyta: „Atminimui tiems, kurie kops po mūsų“. Ir štai nustebau, kad beveik po dvidešimties metų toje pačioje vietoje ją radome. Vadinasi, per tiek metų niekas ta perėja neperėjo. Relikviją parsivežiau namo, o tu re palikau kitą raštelį“, - pasakojo turizmo veteranas.

Patikslintas viršukalnių aukštis

Šiųmečiame žygyje panoro dalyvauti 28 žmonės, o į viršūnę įkopė tik dvylika. Dalyvių amžiaus vidurkis buvo apie 40 metų, jauniausiam - 24-eri, o vyriausiam, pačiam ekspedicijos vadui - 69-eri. Kelionių patirtis jam labai pravertė, nes mažai patyrusius keliautojus, anot A.Jucevičiaus, „pjovė“ kalnų aukštis. Prirėkė dviejų dienų pakilti į bazinį stovyklą ir apie 16 valandų šturmuoti M.K.Čiurlionio viršukalnę bei nusileisti. Į dar vieną aukštesnę Dariaus ir Girėno viršukalnę, be vadovo, pasiryžo kopti tik penki žmonės: architektė Emilija Blinds-trubytė, draudimo sistemoje dirbanti Vilma Kudulienė, vilniečiai inžinieriai Andrius Utorovičius, Laurynas Jukonis ir kaunietis gydytojas Virginijus Dimša. Pats įkopimas ir nusileidimas truko apie 6 val., bet pasiekti šią viršūnę, be abejo, buvo sunkiau. Tiek

kopdami, tiek leisdamiesi jie naudojosi 10 virvių. Laikydami už jų, jie kabarojosi maždaug po 5 valandas.

Šiomet į viršukalnę buvo sudėtinga kopti, nes ten du mėnesius nebuvo lietus ir sniegas kalnuose buvo virtęs ledu. Lietuviai matė tik saulę bei blizgantį ledą, todėl vadovas nutarė aplenkti pavojingą vietą ir kopti iš kitos pusės.

Keliautojai nesitikėjo, kad juos taip ilgai kankins kalnų liga, kad ilgiau negu kituose kalnuose truks aklimatizacija. Kad galėtų pakilti į žygį prieš auštant, jie keldavosi trečią valandą nakties. Keliautojų dalią siek tiek palengvino asilai - už nedidelį mokestį, sumokėtą šeiminkams, šie gyvuliai iki bazinių stovyklų užnešė sunkias kuprines. Pakeliui į kalnus ir jų priegose lietuviai bendravo su skurdokai, bet labai švariai gyvenančiais ir savo papročių griežtai besilaikančiais vietos gyventojais pamyriečiais.

O iš anksto planuoto ketinimo įkopti į kitą, jau vėliau negu pirmosios lietuvišku vardu pavadintą Mindaugo viršukalnę, keliautojai atsisakė dėl per daug sudėtingų gamtos sąlygų. „Nenorėdami rizikuoti čia pat nusprendėme pervažiuoti slėnį palei Afganistano pasienį ir kopti į Dariaus ir Girėno viršūnę (6020 m) iš lengviau prieinamos vietos, - pasakojo ekspedicijos vadovas, kuris, beje, specialiu prietaisu patikslino lietuviškų viršūnių aukštį.

Lietuviškas viršukalnes turime lankyti

„Kitų kalnų kelionių mėgėjų pėdsakų viršukalnėse neradome ir kitų grupių šiame rajone nesutikome. Šios nepaprastai gražios Pamyro kalnų vietos dėl lietuviškais vardais pavadintų viršūnių tikriausiai labiausiai rūpi mums, lietuviams. Tos viršukalnės yra mūsų pirmtakų kopėjų palikimas, tautinis pasididžiavimas, todėl tas viršūnes turime lankyti“, - įsitikinęs turizmo veteranas ir neslepia susirūpinimo, kam iš jaunesnių žmonių būtų galima perduoti šių sudėtingų kelionių organizavimo esatę.

PSICHOLOGĖS ŽVILGSNIS

Asmeninio albumo nuotr.

Ekspedicijoje dalyvavusi psichoterapeutė **Genovaitė PETRONIENĖ**, kuri sugebėjo užkopti į M.K.Čiurlionio viršukalnę, pasakoja apie psichologinį ir fizinį vyrų ir moterų pasirengimą tokiems žygiams:

„Šią ekspediciją priskirčiau prie sunkesnių: ir dėl sudėtingo nuvykimo į kopimų vietą, ir dėl aukščio, ir dėl sudėtingesnių alpinizmo elementų. Žygyje moterų buvo gal tik truputį mažiau nei vyrų, todėl galiu teigti, kad moterys į kalnus gali eiti drąsiai, nors fizinės jėgos skirtumas kalnuose vyrus daro svarbesnius, ir moterys nuo jų priklauso - vis dėlto jie kabina virves, daugiau neša, geriau tveria šaltį ir t.t. Tam tikra prasme kalnuose kur kas labiau išryškėja jų vyriška pozicija nei apačioje, kur moterys dažnai laiko visus keturis kampus. Būdamas silpnesnė, moteris žygyje nėra garbinama, niekas jai nesako komplimentų - per sunkius pakilimus dažniausiai visi yra taip pavargę, kad vyrų ir moterų santykiai, be išskirtinių meilės istorijų, būna labai blankūs ir neromantiški, nes tam paprasčiausiai nėra jėgų. Net į kalnus išėjusios šeimos ar įsimylėlių poros dažniau pamato vienas kitą iš proziškos pusės. Tačiau net ir tokioje aplinkoje moterys ne tokios jau silpnos. Ir šiame žygyje atkreipiau dėmesį, kad jos būna daug greitesnės, racionalesnės, sumanesnės nei vyrai, kai reikia įsikurti, susitvarkyti daiktus, ruošti valgyti, ką nors nuspręsti, o tai žygiuose vis dėlto užima gana didelę laiko dalį, didvyriškumo reikia kur kas rečiau. Šiame žygyje daug moterų kur kas geriau ištvėrė kalnų ligą, kai kopiant virš debesų ima stigtį oro. Beje, priešingai nei manoma, moterys puikiai suvaldo ir savo emocijas, o kad buvo baisu, prisipažįsta daug vėliau.

O man, kaip moteriai, žygiai į kalnus yra vyriškumo mokykla. Tai puiki proga permąstyti gyvenimą, pamatyti save iš naujo“.